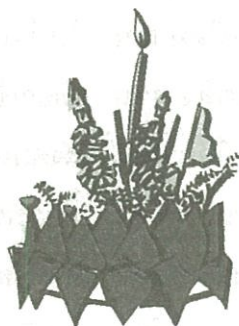
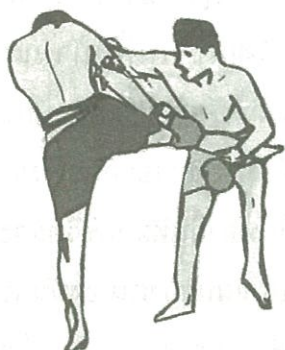


วิถีชีวิตกับเทศกาล ไทย กับพัฒนาการท่องเที่ยว ไทย



*ประภัศรา แดงเอียด

จากการที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้จัดงานปีท่องเที่ยวไทย ๒๕๔๑-๒๕๔๒ (Amazing Thailand 1998 -1999) โดยมีวัตถุประสงค์เชิญชวนนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวทั่วทุกภูมิภาคเพิ่มมากขึ้น ด้วยการนำเสนอการท่องเที่ยวประเทศไทยในรูปแบบ และสีสันที่แปลกใหม่ โดยเฉพาะการนำเสนอกิจกรรมสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์และคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย ได้แก่งานประเพณีในท้องถิ่นของจังหวัดต่าง ๆ เทศกาลศิลปะพื้นบ้าน เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้เป็นผลให้วัฒนธรรมพื้นบ้านและงานประเพณีท้องถิ่นเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวสำคัญอย่างหนึ่ง ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมุ่งพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และเผยแพร่กิจกรรมนั้นไปยังนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย ในลักษณะการจัดรายการนำเที่ยว Amazing Thailand Tour Programme เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมวัฒนธรรมพื้นบ้านและงานประเพณีท้องถิ่น คือ รายการนำเที่ยว Amazing Arts and Lifestyle ที่มีวัตถุประสงค์จัดรายการนำเที่ยวไปตามภูมิภาคต่างๆ ทั่ว

* อาจารย์ประจำภาควิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย : ร.ม. (ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ไทย เพื่อชมงานเทศกาลประเพณีท้องถิ่นที่
สื่อให้เห็นถึงการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
ที่จะจัดขึ้นตามกำหนดเวลาและการจัด
รายการนำเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อชม
วิถีชีวิตของชุมชนพื้นบ้านที่มีเอกลักษณ์
เฉพาะตัว ดังนั้น จึงมีการพัฒนากิจกรรม
งานเทศกาลประเพณี มีทั้งการฟื้นฟูประ
เพณีท้องถิ่นที่สูญหายไปให้มีขึ้นใหม่ เช่น
มหรหรรณเดือนสิบสองนักษัตรของตลิ่ง งาน
ประเพณีบุญบั้งไฟ งานประเพณีผีตาโขน
งานประเพณีวิ่งควาย รวมทั้งการสร้างสรรค์
กิจกรรม การท่องเที่ยวในเชิงประเพณี
วัฒนธรรมขึ้นใหม่ เช่น งานมหรหรรณโขน
งานขันโตกช้าง งานมหรหรรณศิลปวัฒน
ธรรมล้านนา รวมไปถึงการพัฒนาหมู่บ้าน
วัฒนธรรมเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ หมู่
บ้านไทยลื้อ จังหวัดน่าน หมู่บ้านลาวโซ่ง
จังหวัดเพชรบุรี หมู่บ้านชาวมอญที่เกาะ
เกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นต้น

บทความนี้มีได้มีจุดมุ่งหมายใน
เรื่องการประเมินสัมฤทธิ์ผลหรือวิเคราะห์
วิจารณ์ การดำเนินการของโครงการปีการ
ท่องเที่ยวไทย ๒๕๔๑-๒๕๔๒ แต่มุ่ง
ประเด็นในเรื่องของการนำเอาวัฒนธรรมพื้น
บ้านและงานประเพณีท้องถิ่นมาเป็นกิจ
กรรมทางการท่องเที่ยวโดยที่มีผู้รู้หลายท่าน
เกรงว่าการดำเนินการดังกล่าว จะนำเอา

วัฒนธรรมพื้นบ้าน และงานประเพณีท้องถิ่น
มาเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเป็นการค้า
มุ่งประโยชน์เฉพาะการท่องเที่ยว จนละเลย
การอนุรักษ์และพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว
ในทิศทางที่ถูกต้อง ทำให้กลายเป็น
การทำลายวัฒนธรรมพื้นบ้านและงาน
ประเพณีท้องถิ่นดังกล่าวให้เสื่อมคุณค่าไป
ในที่สุด ดังนั้น การนำเอากิจกรรมการท่องเที่ยว
เข้าไปในท้องถิ่นที่มีวิถีชีวิตและสภาพ
สังคมเป็นแบบแผนของตนเองนั้น ควรที่จะ
มีการศึกษาข้อมูลและวางแผนเพื่อพัฒนา
การท่องเที่ยวอย่างรอบคอบและเป็นระบบ
จะเป็นทางออกที่ดีทางหนึ่ง ในการพัฒนา
รูปแบบการท่องเที่ยวที่เกิดประโยชน์สูงสุด
แก่ชาวบ้าน ในขณะที่เดียวกันก็สามารถ
รักษาเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไว้ได้

**วัฒนธรรมพื้นบ้าน งานประเพณีท้องถิ่น
: ความหมายความเข้าใจ**

วัฒนธรรมไทยเป็นแบบอย่างวิถี
ชีวิตของมนุษย์ที่แสดงออกถึงการดำรงชีพ
ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมสืบทอดต่
กันมาในอดีตโดยการกระทำของสังคมแต่
ละยุคถือเป็นมรดกของสังคม และหากจะ
ศึกษาหาความหมายของคำว่าวัฒนธรรมให้
ลึกลงไป วัฒนธรรมพื้นบ้านจะหมายถึง
แบบอย่างวิถีชีวิตของชาวบ้านที่อาศัย

ทรัพยากรในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นปัจจัยหลักในการดำรงชีพสืบทอดกันมาและมีแบบแผนเฉพาะท้องถิ่นนั้น

งานประเพณีท้องถิ่นเป็นเครื่องแสดงถึงวิถีชีวิตจิตใจของคนในท้องถิ่น ตั้งแต่อดีตสืบทอดมาถึงปัจจุบัน จัดเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมถือเป็นเรื่องของส่วนรวมที่ได้กำหนดขึ้นเป็นแบบแผนโดยสังคมไทยในแต่ละถิ่นได้ยึดถือและปฏิบัติสืบทอดกันมาโดยไม่ขาดสาย

วัฒนธรรมพื้นบ้านและงานประเพณีท้องถิ่นจึงกำหนดรูปแบบของสังคมไทยในแต่ละถิ่นให้มีลักษณะของตนเองหรือเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

วัฒนธรรมพื้นบ้านงานประเพณีท้องถิ่น : การอนุรักษ์และการพัฒนาอย่างไร

การอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านและงานประเพณีท้องถิ่นเป็นงานทางวัฒนธรรมที่ทำหายอย่างหนึ่ง ทั้งนี้ วัฒนธรรมพื้นบ้านและงานประเพณีท้องถิ่นของแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยจะมีลักษณะหลากหลายแต่มีตัวร่วมอยู่ พูดให้ชัด คือ หลากหลายแต่คล้ายคลึง ตัวอย่างในเรื่องนี้ ได้แก่ วัฒนธรรมทางภาษา คนไทยไม่ว่าจะอยู่ภาคไหนก็จะพูดภาษาไทยเหมือนกันหมดเป็นตัวร่วมแต่สิ่งที่แตกต่าง คือ สำเนียงที่แตกต่างกันไป ถ้าจะยกตัวอย่างลงไปให้ชัดเจนน่าจะ

เป็นเรื่องวัฒนธรรมการกิน ที่แม้จะแตกต่างกันทั้งรูปและรส แต่ก็ยังมีลักษณะร่วมอยู่ เช่น น้ำพริกผักจิ้ม ไม่ว่าจะเป็นน้ำพริกหนุ่ม น้ำพริกช่อง หรือแจ่วปลาร้า น้ำพริกมะนาวของภาคกลาง และน้ำนูดของภาคใต้ ล้วนเป็นน้ำพริกผักจิ้ม มีพริก หอม กระเทียม เป็นตัวร่วมสำคัญด้วยกันทั้งสิ้น ตัวอย่างในเรื่องของประเพณี ได้แก่ ประเพณีลอยกระทง ซึ่งมีอยู่ทุกท้องถิ่นในประเทศไทย แต่ละท้องถิ่นจะแตกต่างกันในเรื่องของความเชื่อและวิธีการ ในขณะที่การประดิษฐ์กระทงเป็นรูปแบบเดียวกัน ดังรายละเอียด คือ

ประเพณีลอยกระทงเมื่อเป็นพิธีหลวงเรียก "พระราชพิธีจองเปรียงลดชุดลอยโคมสงน้ำ" ตามลัทธิพราหมณ์ ต่อมาเรียกว่า "ลอยพระประทีป" ในประเทศไทยมีมานาน เท่าที่ปรากฏตามหลักฐานมีมาแต่สมัยสุโขทัยเป็นราชธานีและสืบเนื่องมาถึงสมัยกรุงศรีอยุธยาตลอดจนสมัยรัตนโกสินทร์ สันนิษฐานว่าประเพณีนี้มาจากอินเดีย โดยความเชื่อในลัทธิพราหมณ์และศาสนาพุทธ

ลัทธิพราหมณ์เชื่อว่าลอยกระทงเพื่อบูชาแม่คงคาอันเป็นแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ของอินเดีย ซึ่งเชื่อว่าใครได้อาบน้ำชำระกายในแม่น้ำนี้แล้วเท่ากับเป็นการชำระบาปประการหนึ่ง และลอยเพื่อบูชาพระผู้เป็นเจ้า คือ

พระนารายณ์ซึ่งบรรทมสินธุ์อยู่กลาง
เกษียรสมุทรอีกประการหนึ่ง

ศาสนาพุทธมีความเชื่อแตกต่างกัน
หลายอย่าง เช่น เพื่อดอนรับพระพุทธเจ้า
ในวันเสด็จจากเทวโลก ภายหลังที่ทรงเทศ
นาโปรดพุทธมารดาบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์
บ้างก็ลอยกระทงเพื่อบูชารอยพระพุทธบาท
ที่ประทับไว้ ณ หาดทรายริมฝั่งแม่น้ำนัม
มทานที บ้างก็เชื่อว่าเพื่อบูชาพระบรม
สารีริกธาตุที่บรรจุไว้ในจุฬามณีพระเจดีย์
บนสวรรค์ บ้างก็เชื่อว่าลอยกระทงเพื่อ
ขอบคุณแม่คงคาที่ให้เราได้อาศัยน้ำกิน น้ำ
ใช้ และขอขมาที่ทิ้งสิ่งปฏิกูลลงน้ำ หรือบูชา
พระอุปคุต ซึ่งบำเพ็ญบริกรรมคาถาอยู่ใน
ท้องทะเลลึก หรือลอยทุกข์โรคภัยและ
บาปต่าง ๆ ให้พ้นไปจากตัว แม้การลอย
กระทงจะมีวัตถุประสงค์และความเชื่อต่าง
กันแต่สังเกตได้ว่ามีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกันคือ
เป็นการแสดงความกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีพระ
คุณทั้งสิ้น นับเป็นประเพณีที่ดั่งามสืบทอด
มาจนถึงปัจจุบันในส่วนของความแตกต่าง
นั้นรายละเอียด คือ

ภาคเหนือ โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่
เรียก "งานยี่เป็ง" แปลว่า วันเพ็ญเดือน
ยี่หรือวันเพ็ญเดือนสอง ทั้งนี้ เพราะการนับ
เดือนทางจันทรคติของชาวเหนือเร็วกว่าของ
ชาวภาคกลาง ๒ เดือน วันเพ็ญเดือนสิบ

สองของภาคกลางจึงกลายเป็น "วันยี่เป็ง"
ของเชียงใหม่ไป โดยปกรติชาวบ้านนิยม
ลอยกระทงในวันขึ้นสิบสี่ค่ำ เดือนยี่ แล้ว
มาจัดงานสนุกสนานที่ทางการจังหวัดเชียง
ใหม่จัดขึ้นในวันขึ้นสิบห้าค่ำ ซึ่งมีการแห่
กระทงไปตามถนนและประกวดกระทงสวย
งามด้วย ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการลอย
กระทงสวรรค์ ลำปางเรียกประเพณีนี้ว่า
"ล่องสะเปา" หรือ "ล่องสำเภา"

ภาคอีสาน การลอยกระทงมีปีละ ๒
ครั้ง คือ วันเพ็ญเดือน ๑๑ และวันเพ็ญเดือน
สิบสองเหมือนสมัยกรุงศรีอยุธยาและกรุง
รัตนโกสินทร์ตอนต้น สำหรับวันเพ็ญเดือน
๑๑ นั้น จัดเป็นงานใหญ่โตโดยมีการแข่ง
เรือ การถวายปราสาทผึ้งบูชาพระธาตุในวัน
แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ คือ วันออกพรรษา
กลางคืนก็มีการลอยกระทง บางแห่งเรียก
กันว่า "พิธีปลอยเรือไฟ" หรือ "ล่องเรือ
ไฟ" หรือ "ไหลเรือไฟ" คือ วัดที่อยู่ใกล้
แม่น้ำจะสร้างแพหยวกกล้วยมีรูปพญานาค
หรือรูปเรืออยู่บนแพ ประดับด้วยดอกไม้ธูป
เทียนและได้ ซึ่งปักเป็นระยะๆ ไว้ตลอดแพ
หยวกกล้วยนั้น บางแห่งก็อาจมีอาหาร เสื้อ
ผ้า ของใช้บรรจุลงไปด้วย เมื่อถึงเวลาชาว
บ้านจะช่วยกันจุดได้ แล้วลากแพไปปล่อยไว้
กลางแม่น้ำให้ลอยไปคนยากจนที่อยู่ปลาย
น้ำก็จะเก็บเอาของในกระทงหรือแพนั้นไป

ภาคใต้และภาคกลาง นิยมลอยกระทงในวันเพ็ญเดือนสิบสอง ผู้ที่มีบ้านเรือนอยู่ไกลแม่น้ำมักไปลอยกระทงในบริเวณที่ทางราชการจัดให้หรือลอยในสถานที่ของเอกชนบางแห่งซึ่งมีการประกวดกระทงหรือประกวดอย่างอื่น บางกลุ่มก็ล่องเรือลำใหญ่ไปลอยกันไกล ๆ ตามอริยาศัย ส่วนชาวบ้านที่อยู่ริมฝั่งแม่น้ำยังคงนิยมลอยกระทงในแม่น้ำเช่นเดิม ในส่วนที่คล้ายคลึงกันของประเพณีลอยกระทงในทุกภาค คือ มักทำรูปกระทงเป็นรูปดอกบัวบานด้วยเหตุผลว่าดอกไม้อื่นจะบานกลีบรับแสงพระอาทิตย์ ส่วนดอกบัวนั้นบานกลีบรับแสงจันทร์และดอกบัวก็มีมากที่แม่น้ำนมมทานที่ซึ่งรอยพระพุทธบาทประดิษฐานอยู่ ดังนั้นในเทศกาลประเพณีลอยกระทงก็จะมีกระทงรูปดอกบัวทำขายอยู่ทั่วไป เพื่อการนี้โดยเฉพาะเมื่อจะลอยกระทงก็จะจุดธูปเทียนกล่าวคำขอขมาหรืออธิษฐานตามใจปรารถนาแล้วปล่อยกระทงให้ลอยไปตามน้ำ

ที่เขียนมายืดยาวในเรื่องประเพณีลอยกระทงนั้น เป็นเพราะต้องการแสดงให้เห็นว่าเทศกาลประเพณี แม้จะเป็นเทศกาลเดียวกันแต่ในแต่ละท้องถิ่นก็จะมีรูปแบบของตนที่แตกต่างกันไป การอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน ต้องรู้ว่ามีรูปแบบพื้นถิ่นดั้งเดิม

คืออะไร มีความเป็นมาและมีสิ่งแวดล้อมอย่างไรและการสืบทอดสิ่งเหล่านี้ไว้เพื่ออะไร ส่วนในด้านการพัฒนา ต้องยึดหลักความเหมาะสมและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

การที่จะส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้านแห่งใดแห่งหนึ่งให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหรืองานประเพณีท้องถิ่นให้เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้น ควรคัดเลือกส่งเสริมเฉพาะงานที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวและแสดงถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมได้อย่างชัดเจน อีกทั้งเป็นงานที่พิจารณาแล้วจะไม่ถูกทำลายวัตถุประสงค์และรูปแบบของงานไป หากได้รับการปรุงแต่งบางอย่างเพื่อความเหมาะสมและมีนักท่องเที่ยวมามีส่วนร่วม เช่น งานประเพณีปอยหลวงที่มีชาวบ้านแห่ควตาน(ครวตาน)ไปถวายวัดในส่วนของเพื่อให้ได้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวด้วยนั้น อาจจะเปลี่ยนแปลงรูปแบบของต้นควตาน ซึ่งปกติจะบรรจุทุกมาบนรถบรรทุกเล็กไปเป็นการใช้คนหามหรือใส่ล้อเลื่อนแบบโบราณ ผู้เข้าชบวนซึ่งแต่งกายตามแบบสมัยนิยมหลากหลายไปตามความแปรเปลี่ยนของวัฒนธรรมก็กลับมาใส่ชุดพื้นเมืองทั้งหมดแทน (เป็นชุดพื้นเมืองที่มีสีสันสดใสสวยงามไม่ใช่เสื้อมือฮ่อมสีน้ำเงินซึ่งปกติชาวบ้านทั่วไปใส่ทำนา) อาจเพิ่ม

จำนวนช่างฟ้อนและตุ้มซอ ตลอดจนมีการ
ละเล่นพื้นเมืองต่างๆ เข้าในขบวน (ซึ่งทำ
ได้เพราะเป็นเรื่องของการเฉลิมฉลองความ
บันเทิง) จัดที่ชมโดยเฉพาะของนักท่องเที่ยว
(ถ้าหากคิดจะเก็บค่าเข้าชมควรคิดให้ถี่ถ้วน
ถึงความควรหรือไม่ควร) ปรับระยะการแ
แทนให้เหมาะสมส่วนของถวายเป็นพิ
ธีกรรมต้องคงไว้ดังเดิม แต่ไม่สมควรจัด
ขบวนแห่คว้านอย่างวิจิตร เพื่อให้แขกท่ง
เที่ยวชมแล้วไม่ได้ถวายเป็นหรือมีงานปอย
หลวงจริงๆ ดังนี้ เป็นต้น

จากตัวอย่างที่ยกมาแสดงนี้ สรุปได้
ว่าการปรุงแต่งปรับรูปแบบบางอย่างของ
งานประเพณีท้องถิ่นรวมถึงวัฒนธรรมพื้น
ถิ่นเพื่อที่จะแสดงให้บุคคลภายนอกเข้าใจ
และประทับใจได้นั้น เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับ
การท่องเที่ยวแต่การปรุงแต่งและปรับรูป
แบบนี้จะต้องมีพื้นฐานมาจากความถูก
ต้องและเป็นจริงการอนุรักษ์และพัฒนา
วัฒนธรรมพื้นบ้านและประเพณีท้องถิ่นที่ถูก
ต้องนั้น ต้องให้ได้สมดุลระหว่างการ
อนุรักษ์ไว้ให้สืบทอดเป็นมรดกของสังคม
สืบทอดกับการพัฒนา ให้เป็นกิจกรรมทาง
การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในอุตสาหกรรมการ
ท่องเที่ยวไทย

อย่างไรก็ตามการอนุรักษ์และพัฒนา
วัฒนธรรมพื้นบ้านและประเพณีท้องถิ่นเพื่อ

เป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนนั้น มิ
ได้ขึ้นอยู่กับองค์ภาครัฐแต่อย่างเดียวน
หากแต่กลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งและมี
บทบาทอย่างแท้จริงในการอนุรักษ์และ
พัฒนาดังกล่าว ก็คือ ประชาชนในท้องถิ่น
เจ้าของวัฒนธรรมผู้ปฏิบัติประเพณีเหล่านั้น
ซึ่งต้องเริ่มต้นด้วยนำปัญญามาเป็นตัวตั้ง
คือ การสร้างให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มี
ความรู้เกี่ยวกับภูมิหลังของท้องถิ่น เห็นคุณค่า
ของวัฒนธรรมในท้องถิ่นตน คือ มีสติ
ด้วยการปฏิบัติรักษาวัฒนธรรมประเพณี
นั้น ๆ ให้ต่อเนื่องไม่ขาดสายตลอดจนถาย
ทอดวัฒนธรรมเหล่านั้นให้บุคคลรุ่นต่อไป
เป็นต้นว่าการเป็นสังคมที่ดำรงชีพด้วยการ
ปั้นหม้อของชาวเกาะเกร็ด ประเพณีบุญบั้ง
ไฟในภาคอีสานที่มีชื่อเสียง ประเพณีการลง
แขกเกี่ยวข้าวทำขวัญข้าวในภาคกลาง,
ประเพณีการทำบุญปอยหลวง ในภาคเหนือ
หรือการละเล่นเชิดหนังตะลุงในภาคใต้ เป็น
ต้น

ดังนั้น สิ่งที่จะช่วยให้การอนุรักษ์
และพัฒนาวัฒนธรรมพื้นบ้านและประเพณี
ท้องถิ่น จะขึ้นอยู่กับผู้คนในท้องถิ่นใน
ประการต่าง ๆ ดังนี้

๑. ความรู้จักวัฒนธรรม ประเพณี
ของท้องถิ่นตน (Knowledge)

๒. ความสนใจและเข้าใจอย่างถ่อง

แท้ในวัฒนธรรมประเพณี (Appreciate)

๓. ความภาคภูมิใจในวัฒนธรรม
ประเพณีของตน (Proud)

ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นลักษณะที่
ก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในที่สุด
เนื่องจากการรู้จักจนเข้าใจอย่างซาบซึ้งใน
วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นตนจนเกิด
ความภาคภูมิใจนั้น จะมีผลทำให้การรักษา
หรือปฏิบัติสืบต่ออย่างตั้งใจและเคารพ และ
ในที่สุดวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นนั้นจะมี
ลักษณะที่สมบูรณ์และเป็นที่สนใจของ
สังคมในวงกว้างมากขึ้น เป็นทรัพยากรที่มี
คุณค่าทางการท่องเที่ยวสืบไป

วัฒนธรรมพื้นบ้านงานประเพณีท้องถิ่น
- ทำไมต้องอนุรักษ์และพัฒนา

การอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านและ
งานประเพณีท้องถิ่นนั้นเป็นเรื่องสำคัญ
เพราะวัฒนธรรมพื้นบ้านงานประเพณีท้องถิ่น
นั้นเป็นเอกลักษณ์หลักฐานที่ประกอบ
ส่งเสริมสนับสนุนให้วัฒนธรรมประเพณี
ระดับชาติเข้มแข็งมั่นคงสืบไป ก่อให้เกิด
ความรัก ความหวงแหน และความภาคภูมิใจ
ในมรดกศิลปวัฒนธรรมเมื่อคนไทยได้มี
โอกาสเดินทางมาท่องเที่ยวชื่นชมมรดก
ศิลปวัฒนธรรมในประเทศของตน หรือเมื่อ
ได้เห็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทาง
ข้ามน้ำข้ามทะเลมาชื่นชมแหล่งท่องเที่ยว

และมรดกศิลปวัฒนธรรมของไทย ก็จะทำให้
เกิดความตระหนักในคุณค่าของมรดก
ศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่ เกิดความรักและหวง
แหน ในสิ่งซึ่งแสดงออกถึงความเป็นอัน
หนึ่งอันเดียวของคนในชาติ สำหรับคนใน
ท้องถิ่นผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรมและ
ประเพณีนั้น จะเป็นผลให้เกิดความรู้ ความ
รักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง
มากขึ้นเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นและศรัทธา
ในคนปัจจุบันที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้นได้ล่วง
รู้ถึงสิ่งดีงามที่มีมาก่อนส่งผลให้เกิดความรัก
สามัคคีกันมากขึ้น เป็นมรดกทางสังคมส่ง
ต่อให้ลูกหลานในอนาคตสืบทอด

ในเชิงการท่องเที่ยวทำให้เกิดการ
สืบทอดวัฒนธรรมพื้นบ้านและงานประเพณี
ท้องถิ่นด้วยการพัฒนาไว้เพื่อเป็นสีสันเป็น
สินมรดกทางการท่องเที่ยวในแนวทางที่
เหมาะสม โดยธรรมชาติของวัฒนธรรม
ประเพณีเมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไป
ตามกาลเวลาและมีปัจจัยต่าง ๆ ที่เข้ามา
มีผลกระทบงานประเพณีท้องถิ่นและวัฒน
กรรมพื้นบ้านดั้งเดิมบางอย่างถูกละเลยและ
สูญหายไปในที่สุด ด้วยสาเหตุของความ
ไม่จำเป็นหรือความไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิต
สมัยใหม่ แต่เมื่อมีการส่งเสริมการท่องเที่ยว
มาสู่ท้องถิ่นนั้น ก็จะทำให้เกิดการฟื้นฟู
วัฒนธรรมพื้นบ้านและงานประเพณีดั้งเดิม

ขึ้นมาเป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว จึงก่อให้เกิดประโยชน์ขึ้นสองทาง คือ เกิดการอนุรักษ์หรือสืบทอดงานศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและเกิดการพัฒนามาเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวยังควรพูดถึงการส่งเสริมงานอาชีพศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ซึ่งเดิมจะหาตลาดจำหน่ายได้ยากให้กลายมาเป็นสินค้าของที่ระลึกทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ผ้าทอมือพื้นเมือง เครื่องเงิน ร่มกระดาษ เครื่องปั้นดินเผา เครื่องจักสาน เป็นต้น จึงทำให้เกิดการฟื้นฟูงานอาชีพศิลปหัตถกรรมขึ้น และฝึกสอนให้สืบทอดกันต่อ ๆ ไป

ประการสุดท้าย การพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นและเทศกาลประเพณีพื้นบ้านที่เหมาะสมเป็นสินมรดกทางการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนนั้น จะก่อให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวกระจายไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย จะเกิดการเพิ่มขึ้นของการจ้างงานตั้งแต่ระดับวิชาชีพ จนถึงระดับผู้ใช้แรงงานไร้ฝีมือ ทั้งนี้ เพราะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ขยายการบริการ เมื่อมีการท่องเที่ยวก็จะมีการทำธุรกิจโรงแรมที่พัก ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจนำเที่ยว ฯลฯ เกิดขึ้นเพื่อบริการนักท่องเที่ยว ลักษณะธุรกิจเหล่านี้ เป็นการประกอบการ

ที่ต้องใช้แรงงานคนเป็นหลักและไม่มีโอกาสที่จะใช้เครื่องจักรมาทดแทนได้ในวิถีทางใดๆ ทั้งสิ้น เพราะสีสันของการท่องเที่ยวนั้นจะขึ้นอยู่กับความรู้เทคนิคความชัดเจน รวมไปถึงอัธยาศัยไมตรีของผู้ให้บริการ และการบริการ มิตรจิตมิตรใจที่จะเป็นเสน่ห์ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยมเยือนซ้ำแล้วซ้ำอีก และเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ เป็นผลให้ช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่ทับถมกันอยู่ เช่น ปัญหาการว่างงาน ปัญหาการย้ายถิ่นจากชนบทเข้ามาหางานทำในเมือง ฯลฯ ให้บรรเทาเบาบางลงไปได้

สรุป

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าการอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมพื้นบ้าน และเทศกาลประเพณีท้องถิ่นให้ถูกต้องเหมาะสมจะต้องเป็นกิจกรรมที่มีการวางแผนร่วมมือกันระหว่างรัฐและประชาชนเจ้าของวัฒนธรรมอย่างมีความรู้ ความเข้าใจและรอบคอบ เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้ และไม่สูญเสียปรัชญาและเอกลักษณ์ความเป็นพื้นถิ่นของวัฒนธรรมประเพณีดังกล่าว รวมถึงก่อให้เกิดผลกระทบในด้านเสียน้อยที่สุดหรือไม่มีเลย □□

บรรณานุกรม

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย "การดำเนินงานโครงการปีท่องเที่ยวไทย ๒๕๔๑-๒๕๔๒" กรุงเทพฯ : กองประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,ม.ป.ป.

คณะราชครู ประเพณีและพิธีสำคัญของไทย กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญกิจ, ๒๕๑๖

นิคม มุสิกคามะ และคนอื่น ๆ แนวทางการจัดการโบราณสถานในบัญชีมรดกทางวัฒนธรรมของโลก กรุงเทพฯ : ประชาชน, ๒๕๓๘

ประยูร อุลุชาฎะ ประเพณีไทยต่าง ๆ กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๕

พระธรรมปิฎก การพัฒนาที่ยั่งยืน พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๓๙

ศรัณย์ เลิศกษัมมงคล "การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน" จุลสารการท่องเที่ยว ๑๖, ๑, มกราคม-มีนาคม ๒๕๔๐, หน้า ๑๒-๑๕

ศิลปากร, กรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมกรุงรัตนโกสินทร์กรุงเทพฯ : กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร, ๒๕๒๕.

สมพงษ์ เกียรียงไกรเพชร ประเพณีไทยและเรื่องน่ารู้ พิมพ์ครั้งที่ ๓ กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, ๒๕๑๔